

Mededeling vooraf: Ivm de corona-richtlijnen van RIVM: ***Houdt 1,5 mt afstand, ook in Ons Huis bij de koffie en neem daar svp plaats op de gereserveerde zitplaatsen.***

Goede morgen, fijn dat jullie nu hier zijn bij de onthulling van het “Jan Heurkenspad” !

Welkom, in het bijzonder: burgemeester Mittendorff, de familie van Jan Heurkens, de familie van Bets van Grootel, de familie van de onderduikers Luuk en Thijs Ornstein, de naaste burens van het “Jan Heurkenspad”: de families Schaap, Hirdes, Hovens en van Loon en last but not least onze vroegere burens Christien Roelofs en Riek van Haren-Roelofs, die Jan Heurkens gekend hebben uit de tijd dat hij met echtgenote Bets van Grootel bij zijn ouders kwam. Namens erfgoedplatform Heumen is de heer Harrie Joosten aanwezig.

Voorwoord:

Jan Heurkens, geboren 16 juli 1907 te Nederasselt en overleden 9 augustus 1944 te Vught, was gehuwd met Bets Heurkens-van Grootel uit Geldrop. Luuk en Thijs Ornstein waren 2 broertjes van joodse komaf uit A'dam en waren ondergedoken m.m.v. Jan Heurkens. Luuk (met schuilnaam van der Steen) zat bij Jan en Bets in Geldrop, Thijs (schuilnaam van de Broek) zat hier bij opa en oma Herman en Nel Heurkens-van Haren.

Dat we nu op de hoogte zijn van het verzetswerk door Jan Heurkens is vooral te danken aan Jan's jongere broer, Theo Heurkens die, in augustus 1943 tot priester gewijd, gedurende de laatste jaren van de 2^e wereldoorlog veel aantekeningen heeft gemaakt. Hierdoor weten we veel, maar ook heel veel niet: want verzet was geheim, achterdocht en mondje dicht, want verraad lag altijd op de loer, o.a. door de NSB. Theo was voor Jan dan ook de “vertrouwenspersoon”. Medio 1999 wilde Heerroom Theo zijn kennis over de oorlogsperiode graag in een boekje samenvatten en vroeg mij hem daarbij te helpen. Begin 2000 zouden we het resultaat op ons moeders verjaardag, 17 maart, aan de familie presenteren, maar door zijn snel afnemende gezondheid moesten we die presentatie bij de paters van Scheut in Vught 2 weken vervroegen. Heerroom was na afloop zichtbaar opgelucht dat zijn verhaal klaar was en vooral zeer content dat hij de verrader van de knokploeg had opgespoord. Dit deed zijn gemoedsrust zo goed dat hij nog twee jaar heeft geleefd en gecorrespondeerd met o.a. Nationaal Monument “Kamp Vught”.

En ik maar denken: boekje gereed, klaar is Kees!

Najaar 2018

Dus niet, 20 jaar later kreeg ik een telefoontje van Heemkunde Geldrop met de vraag of ik de Jan Bruijsten was van “**in memoriam Jan Heurkens**”, want de gemeenteraad van Geldrop had besloten om twee straten in de nieuwe TWEKA wijk te vernoemen naar de verzetsstrijders Jan Heurkens en Harrie van Gestel. Op mijn vraag hoe gaat dit verder?, hoorde ik dat er straatnaambordjes besteld zouden worden en als het bouwproject in mei 2019 gereed was, zouden die bordjes opgehangen worden. Na overleg met neef Herman van Boxtel uit Groesbeek, besloten we contact op te nemen met Peter van

Gestel uit Heeze (neef van Harrie van Gestel) en met Gerard Smelt (petekind van tante Bets) om samen een werkgroep te vormen om de onthulling meer cachet te geven. In een grote familie zijn ze van alle markten thuis en zo heeft beeldhouwer en neef Guido van Vliet uit Leuven op zich genomen om een ontwerpbeeldje te kappen. Tijdens 75 jaar bevrijding Zuid Nederland, op 7 sept 2019, is dit beeldje genaamd “de verzetsman”, de nieuwe straatnamen en de site <https://verzet.hulp.site/> over het verzet in Geldrop e.o. gepresenteerd in de Hofdael te Geldrop. Het definitieve beeld is ondertussen al gereed, maar zoals zo vaak in 2020 kon de onthulling op Bevrijdingsdag 5 mei niet doorgaan.

Gerard Smelt zijn we veel dank verschuldigd voor de realisatie van deze website, zowel qua techniek als inhoudelijk. Ook via een QR code (app) kan men toegang krijgen. Verder wil ik ook Herman van Boxtel dank zeggen voor zijn inbreng, het gebruik van zijn “Heurkens” archief en voor de fijne samenwerking. Hierdoor is nu veel informatie op te zoeken via internet en beperk ik me hier vandaag vooral tot de belangrijkste feiten en de beweegredenen om Jan Heurkens in Nederasselt met een straatnaam te eren.

September 2019 (75 jaar bevrijding Zuid Nederland)

Kort na de onthullingsbijeenkomst in Geldrop verbaasde het me dat Ome Jan in zijn geboortedorp nooit een straatnaam gekregen had, tot ik me herinnerde dat rond 1960 in gemeente Overasselt een besluit was genomen om een Koos Thijssenstraat en een Jan Heurkensplein te vernoemen naar de twee personen uit Nederasselt die in de 2^e wereldoorlog hun leven lieten voor het vaderland. De Thijssenstraat is toen meteen aangelegd, maar het Jan Heurkensplein is nooit meer uitgevoerd.

Omdat dit idee me niet meer losliet, richtte ik het verzoek aan burgemeester Mittendorff dit oude raadsbesluit te heroverwegen. Binnen een paar dagen werd ik gebeld door een ambtenaar om de mogelijke opties te bespreken.

Een plein zat er voorlopig niet in, straten hernoemen geeft altijd veel gedoe, maar de keuze voor het naamloze weggetje naast zijn geboortehuis “de Laege Hoed” was een schot in de roos. Dit pad liep en loopt namelijk rechtstreeks naar zowel het Kroonwerk “de Coehoorn” als naar het veerhuis waar zijn grootouders 100 jaar geleden het Graafse veer en veerhuis bezaten. Hiermee wordt het “Jan Heurkenspad” voor Nederasselt de best denkbare herinnering aan zijn moedige verzetswerk. Bij dezen dank ik dan ook onze burgemeester voor haar loyale medewerking. Chapeau!

Oorlogsjaren in Nederasselt mei 1940 t/m september 1944.

Koos (Jac) Thijssen, sneuvelt in de meidagen 1940 op de Grebbeberg in Rhenen, toen de Duitsers met grote overmacht en veel betere wapens Nederland binnenvielen. Hij vocht daar met o.m. mijn vader Sil Bruijsten een ongelijke strijd tegen grootmacht Duitsland. Na 3 dagen bombardeerde de vijand de binnenstad Rotterdam. Na deze klap van ruim 800 slachtoffers was verder verzet kansloos en capituleerde generaal Winkelman!

Augustus 1944

Met de bevrijding in zicht werd Jan Heurkens op 9 augustus 1944 gefusilleerd in kamp Vught voor zijn aandeel in de organisatie van het verzet (landelijke onderduikers en knokploegen). Een infiltrant in hun knokploeg vertelde de Duitsers dat (de ondergrondse) bij de afgelegen boerderij “het huisven” van fam. de Koning in Heeze op 14 mei 1944 een wapendropping wilde buitmaken. Door dit verraad werd de ploeg direct uitgeschakeld of opgepakt en vastgezet in klooster Haarendaal en later overgebracht naar kamp Vught.

Jan Heurkens, geen lid van de knokploeg, maar werkzaam voor Landelijke Organisatie onderduikers, kende zijn risico's en dook meteen onder in Nederasselt op de Laege Hoed. Daar regelt hij nog dat Luuk en Thijs Ornstein een nieuw adres kregen. Thijs ging toen naar zus Tonnie en haar man Adriaan van Boxtel in Batenburg. Na één week, waande Jan de kust veilig en wilde op 22 mei zijn vrouw Bets op haar 37e verjaardag verrassen. Hoe anders liep het, de Duitsers grepen hem bij thuiskomst meteen in de kraag, nadat zij een week lang zijn woning in Geldrop hadden geobserveerd vanuit hotel Hof van Holland. Men dacht met Jan Heurkens, gemeentesecretaris in Geldrop, een van de grote leiders van het verzet gearresteerd te hebben. Ook zijn familie wist van niets, wel dat hij geen loopjongen was. Een maand lang zat hij vast in het klooster te Haaren, waar de SD met martelpraktijken bekentenissen probeerde af te dwingen. Daarna werd hij begin juli overgebracht naar concentratiekamp Vught.

Het bange vermoeden dat Jan het concentratiekamp niet zou overleven werd waarheid. Tegelijk met 17 andere moedige verzetsstrijders, o.a. zijn compagnon Harrie van Gestel uit Geldrop, zijn zij vandaag exact 76 jaar geleden op 9 augustus 1944 's avonds om 21:00 uur gefusilleerd voor het verzetswerk dat zij met gevaar voor eigen leven tegen de Duitsers hadden georganiseerd. Verzetswerk om vooral de Duitse overheersing tegen Nederland te breken, maar ook om stelling te nemen tegen Hitlers waanbeelden dat Duitsers Übermensen waren, het volmaakte Arische ras. Met deze extreme racistische ideeën wilden Hitler en de zijnen alle mensen uitroeien, die niet aan dit ideaalbeeld voldeden, zoals: joden, zigeuners, homo's, gehandicapten en andere bevolkingsgroepen die ondergeschikt waren aan het “Germaanse ras”. Volstrekt walgelijk!

Ik ben na de oorlog geboren, ik heb de oorlog niet meegemaakt en hoop er nooit een mee te maken. Maar toch, ook vandaag de dag zie je goed bedoelde protestbewegingen soms gillend uit de klauw lopen. Kijk hoe BLACK DOES MATTER is uitgemond in massale vernielingen,waar zit het gezonde verstand?? Laten we één ding niet vergeten: het maakt niet uit welk ras, kleur of overtuiging: RESPECTEER ALLE MEDEMENSEN, dus **ALL PEOPLE DOES MATTER**, het klinkt idealistisch maar de geschiedenis heeft door de eeuwen heen al vaak bewezen dat onderdrukking of haat tot oorlogen leidt.

Bezoek onze website <https://verzet.hulp.site/>

[Boektip: boekje over Jan van 10-jarige Miep Turken \(1934\) ISBN 978-90-9032-144-8](#)